

84(49KP)-5
4-59

Людмила Чижова

Пісня
тополяна

УДК 821.161.2-1
ББК 84 (4УКР) 6-5
Ч-59

Книгу оформила малюнками Лисянська О.О.

Ч-59 **Чижова Л.**
«Пісня тополина». – Поезія. – Миколаїв: Видавництво Ірини Гудим, 2012. – 20 с.: мал.

ISBN 987-617-576-034-5

«Пісня тополина» – поетична розповідь про живий оберіг, окрасу землі, про вічне зелене диво – дерева.

З глибокої давнини, за народними віруваннями, дерева в Україні були символом сили, здоров'я, краси, чистоти, доброти, щедрості, родючості, ніжності та вірності.

Поверніть книгу не пізніше зазначеного терміну.

**.161.2-1
(4УКР) 6-5**

онки, 2012
удим, 2012

срочу

2015

с

Людмила Чижова

Пісня ТОПОЛИНА

Елегія вітру й зеленого листя

Миколаївська обласна
бібліотека для дітей
ім. В. О. Лягіна

Миколаїв

Видавництво Ірини Гудим

2012

389424

Давні українці вирізняли окремі дерева серед інших і наділяли їх магичними властивостями.

Так виник культ лісу. Вважали, що боги й духи живуть у деревах та їхніх кронах.

Священими деревами переважно були: губ, ясен, тополя, верба, береза, липа, калина.

Про кожне дерево існує багато переказів та легенд. Перетворення людини на дерево дуже поширене в українських віруваннях, народних оповіданнях та казках.

Наші предки вірили у спорідненість душ, що у кожної людини є своє дерево, яке додає їй сили. У скрутну хвилину предки часто приходили кожен до свого дерева, щоб «прихилитися».

Вважали, що бажано це робити влітку, коли буває сила дерева.

Адже дерева – це легені планети. Своїм життям вони рятують світ.

Стояла тополя
Край чистого поля.
Стій, тополенько,
Стій, не розвивайся,
Буйному вітроньку
Не піддавайся

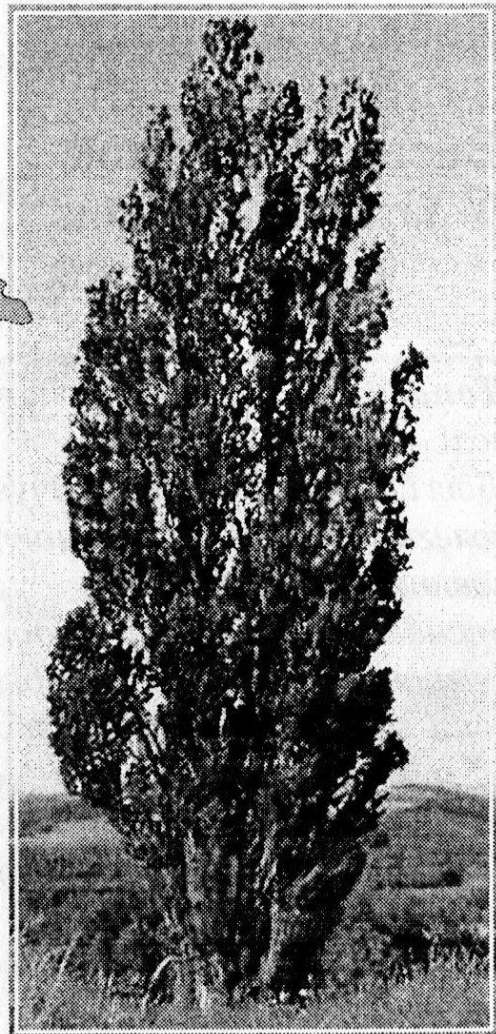
Українська народна творчість
(з русалчиних та петрівочних пісень)

Пісня тополини

Виросла край поля
Молода тополя.
До землі схиляється,
У вітра питається
Висока тополя:

– Ой ти, вітре сильний,
Чом пробуєш сили,
Мене нахиляєш,
Гілочки ламаєш,
Вітре буйногривий?

Чим я завинила,
Вітре буйногривий?
Росла помаленьку
Край поля близенько,
Висока тополя.

А у мене, вітре,
У зеленім вітті
Птахи поселились
І гніздечка звили,
Вітре буйногривий.

На нижньому краї
Щебет не вщухає,
Сидить ворон сивий,
Горлиці щасливі.

Висока тополя.

Добра сойка-мати –
З гнізда не видати –
Висиджує діточок
У затишку гілочок.

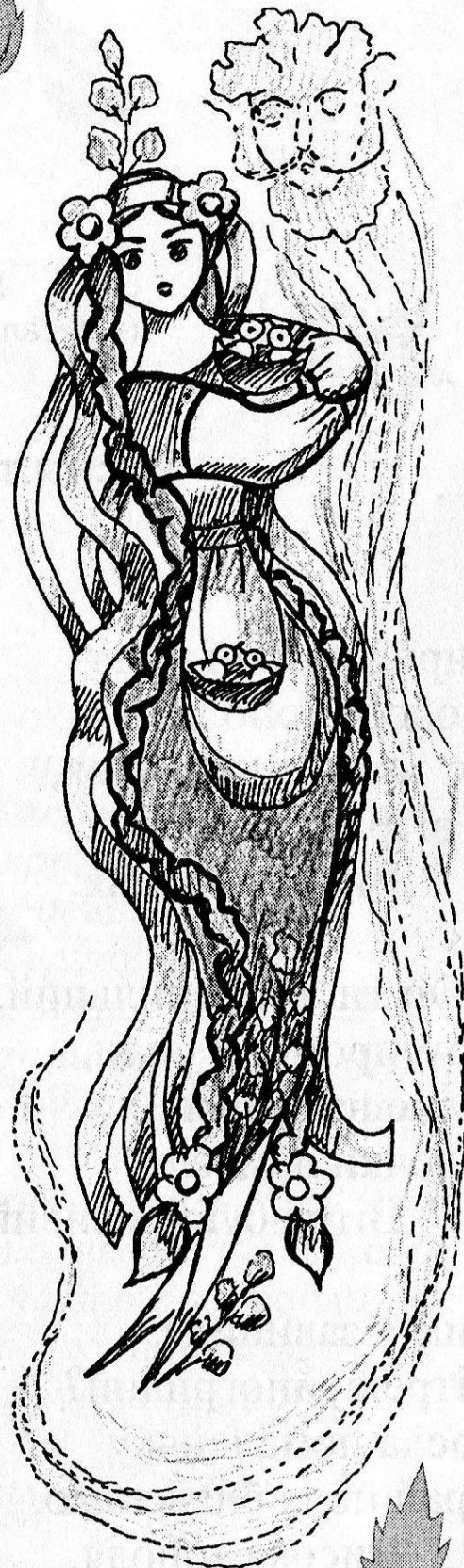
Висока тополя.

Тополя – символ жіночої долі.

Біля цих дерев людина відчуває полегкість, бо вони очищають повітря від шкідливих духів. Висаджували тополі вздовж степових доріг. І стоять вони як сторожа і як краса степів.

А ще тополя – образ стрункої, чорнобривої закоханої дівчини, але нещасливої у коханні.

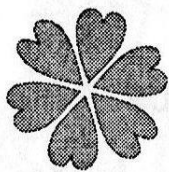
Свято тополі відзначається наприкінці весни.

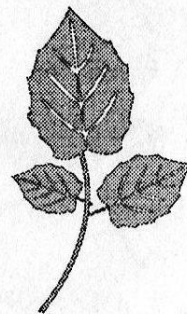
Зозуля злетіла,
Гніздечка не звила,
А підкинула дитятко
До чужої хатки –
Високій тополі.

Залітає дятел
Комах розігнати.
Все стукає в мою кору
Ізнизу угору –
Високу тополю.

Приліта сорока
Здалеку нівроку,
Всі свої новини
На гілочки скине
Високій тополі.

А я, як та мати,
Хочу всіх сховати.
Щоб з гнізда не впали,
Крилець не зламали.
Висока тополя.

* * *

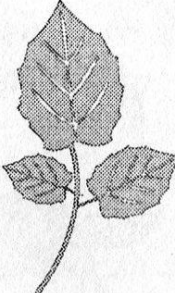
Поки підростаю,
Завітай до гаю.
Там берези білі,
Вони не при ділі,
Білії берези.

Листячко гойдають,
Сережками грають,
Сукні чорно-білі
На себе наділи
Білії берези.

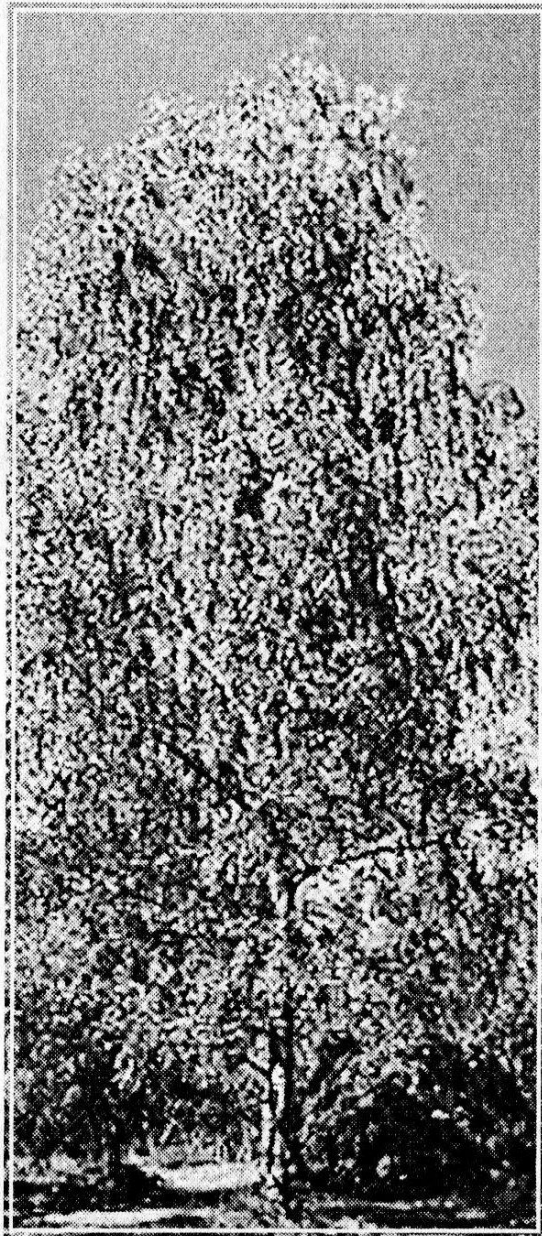

Берези тоненькі –
Сестрички біленькі,
Під вітром хитаються:
– Чи гарні ми? – питаються,
Білії берези.

Гілля розпустили,
Мов коси дівочі.
Співатиме соловейко
Для тебе щоночі.
Білії берези.

Змахни поміж ними
Ти крильми своїми.
Закрути безпечних
В танок безкінечний.
Білії берези.

Береза – символ чистоти, світла, родючості, дівочої ніжності.

Як оберіг її часто садили біля хати.

Березовий сік – сила та здоров'я.

Свято берези – повесні, коли вона завітчана сережками.

* * *

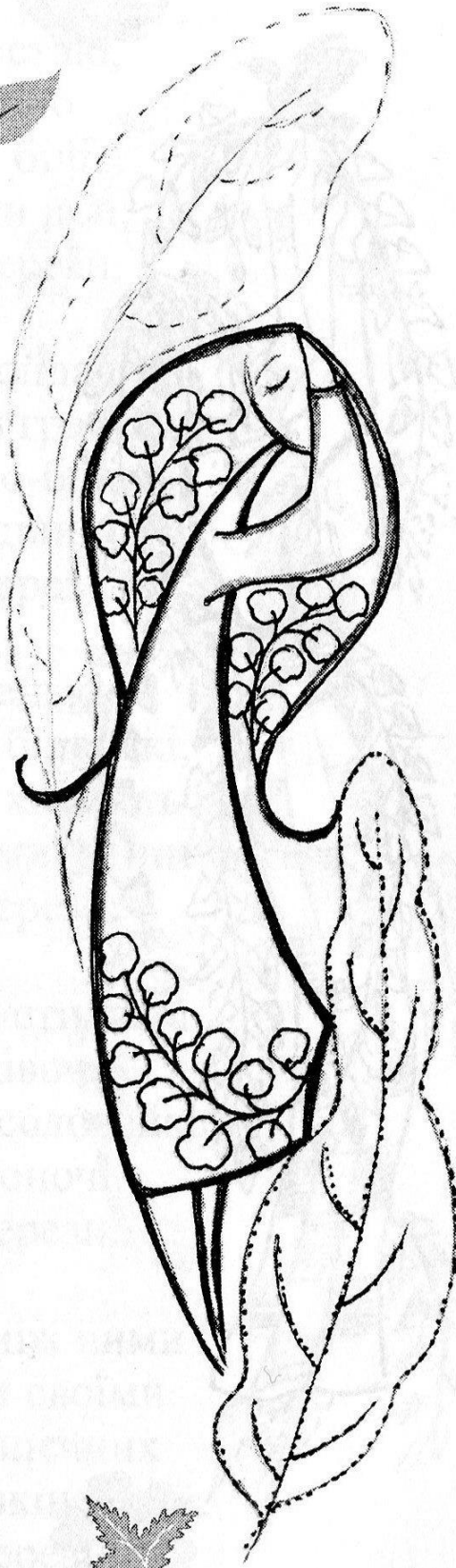
Не чіпай осику,
Малу, бідолику.
Вона нещаслива,
Від того ляклива
Осика маленька.

Кажуть, що прокляли
Дерево безлике,
Гірка її доля
І вік невеликий
Осики малої.

Тремтить її листя
Без вітру на місці,
У хащу забралась,
Від усіх сховалась
Осика маленька.

Осика – дерево прокляте і нечисте водночас. Осика є найкращим і найнадійнішим оберегом від усякої нечисті та погані.

Це дерево, яке не визнало Ісуса під час його втечі до Єгипту. Воно не вклонилося йому і не тремтіло перед ним. Інші дерева опустили своє листя.

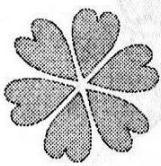

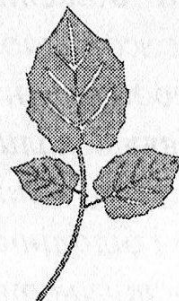
* * *

Он, поглянь, в долині –
Червона калина
Грона нахиляє,
В гості закликає
Червона калина.

Буде виглядати,
Тебе зустрічати
З усіх сторін світу,
Як будеш летіти,
Червона калина.

Молодого гостя
Вже давно чекала,
Серпанок із квітів
Весною вдягала
Червона калина.

Помилуйсь красою,
Поки не зів'яла,
Доки не зламали,
В пучки не зв'язали
Червону калину.

Приб'ються морозом
Достиглії грона,
Будуть усіх дивувати
Кетяги червоні –
Калинові грона

Калина – квітучий символ України. Одна із священних рослин, що символізує жіноче начало взагалі і період жіночої плідності зокрема.

Важлива роль їй належить в обрядах, особливо весільних. Калиновими кетягами оздоблюють гільце, прикрашають коровай. У весільному вінку означає дівочу чистоту.

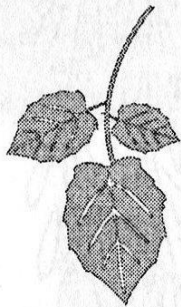
На обійсті кожної родини завжди садили куці калини. Ягоди калини – найкращі ліки.

Свято калини – двічі на рік: весною, коли вона квітне ніжно і білопінно, та восени, коли досягають калинові грона.

* * *

Там, над ставом, плаче
Верба молодая –
Козака з походу
Давно виглядає
Верба молодая.

Гілочки полоще,
Від болю вмирає.
Із чужого краю
Милого немає...
Верба молодая.

І від цього горя
Не погляне вгору
Дівчина вродлива.
Доленька журлива
Верби молодії.

А була ж красива,
У всьому щаслива.
У Вербну неділю
Чекала весілля
Верба молодая.

Заграй у сопілку
Легесенько, вітре,
Перепочинь нічку
У зеленім вітті,
Вітре буйногровий.

Верба – Боже дерево, символ надзвичайної життєвої сили, бо має здатність розвиватися без коріння.

Шанування верби дуже давнє. У Вербну неділю ударами освяченої верби наділяють здоров'ям та відганяють нечисту силу від людини.

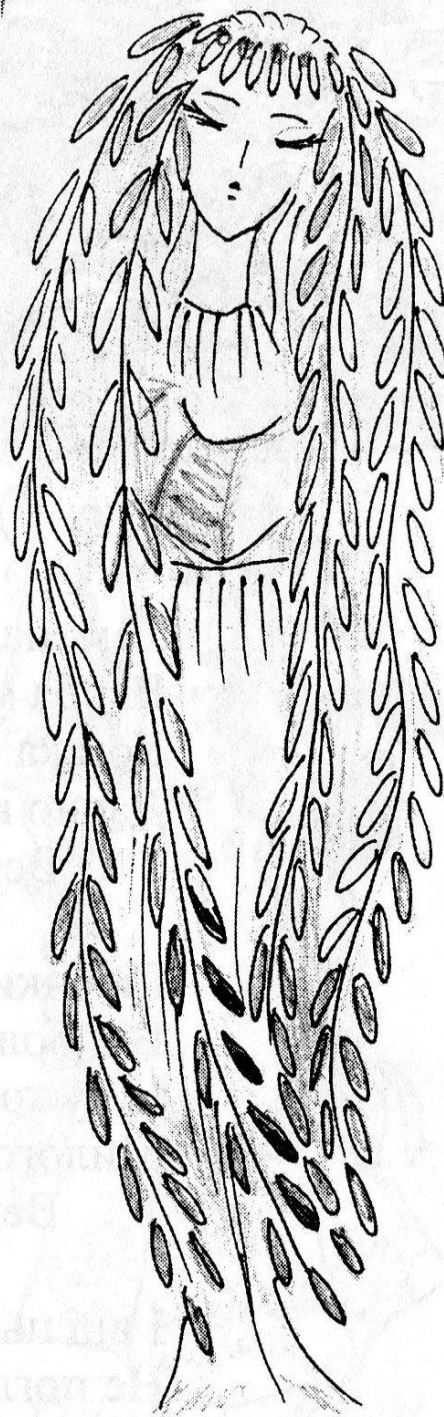
Вербовим прутиком відшукували воду, перш ніж копати криницю.

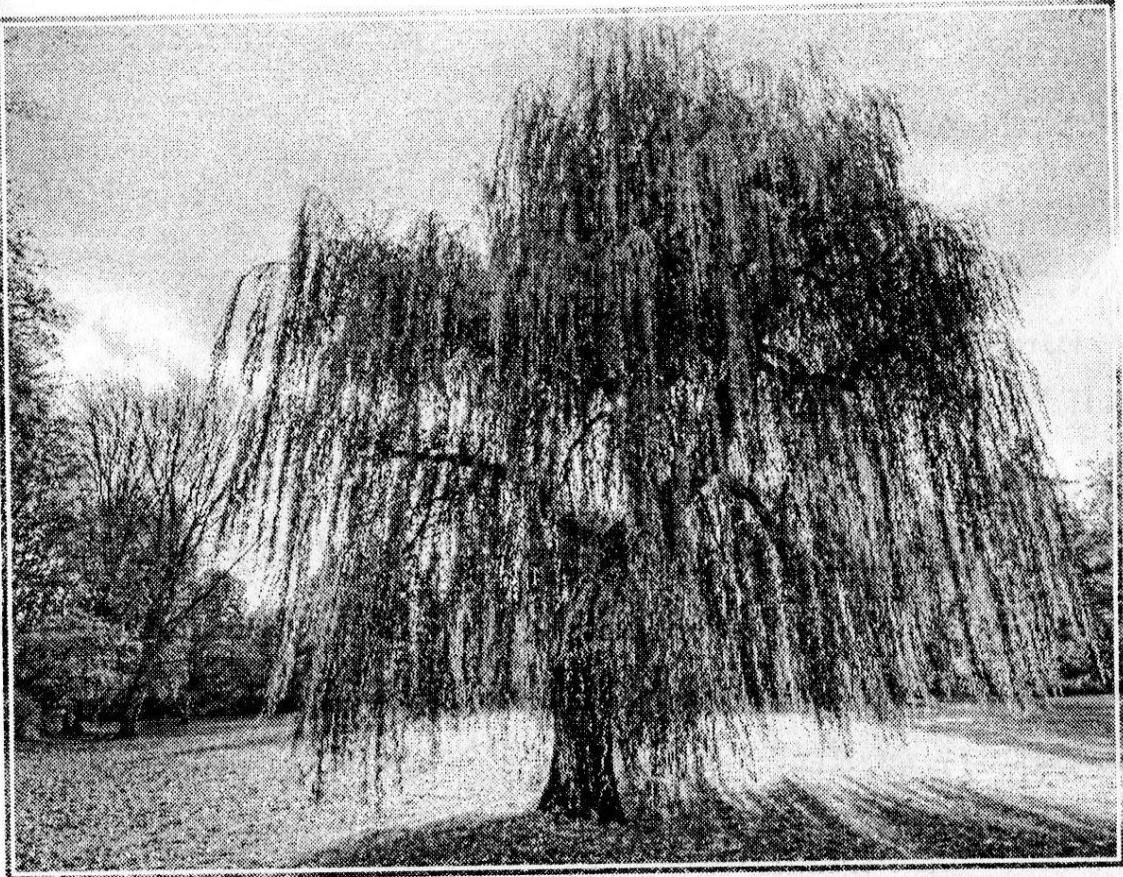
Саме нею обсаджували колодязі, бо вважали, що вона очищає і відроджує джерело.

Лозина верби – символ дівочості, гнучкості. Верба вміє плакати і говорити.

Плакуча верба – знак сирітства, журби, опечаленої матері.

Свято верби – у Вербну неділю.

* * *

Вже квітуча липа
Вінча місяць липень,
Вся така медова,
Кохати готова
Медовая липа.

Квітоньками грає,
Медом пригощає.
Тобі, легковажний,
Ніжність обіцяє
Медовая липа.

Вона зачарує,
Серце полікує
Силою своєю.
Прихились до неї –
Медової липи.

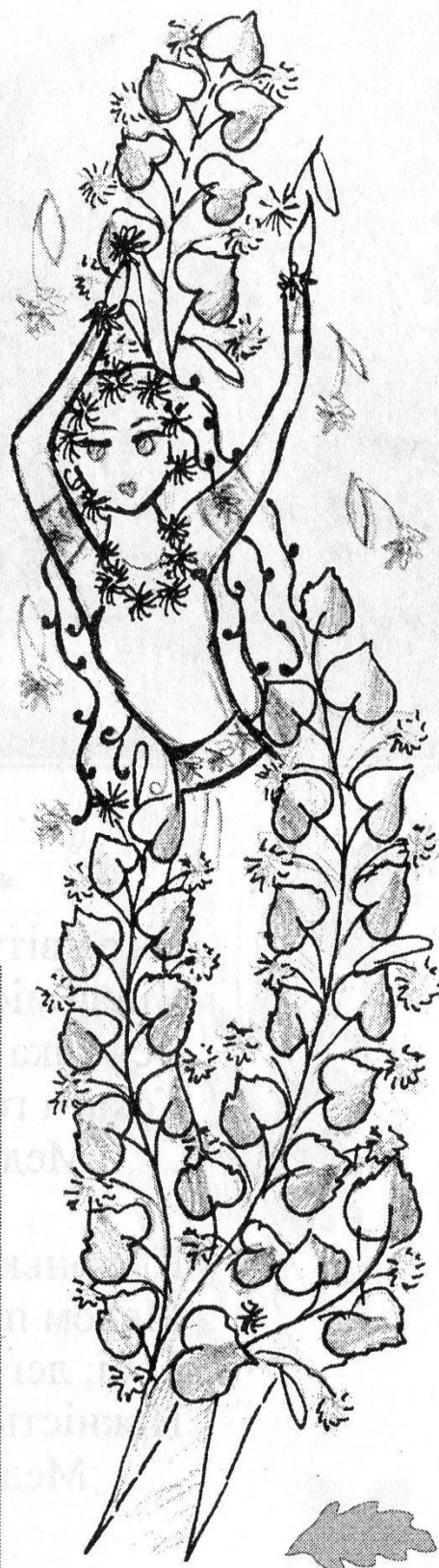
Тихо загойдає,
Пісню проспівас:
Снів тобі солодких,
Вірність обіцяє
Медовая липа.

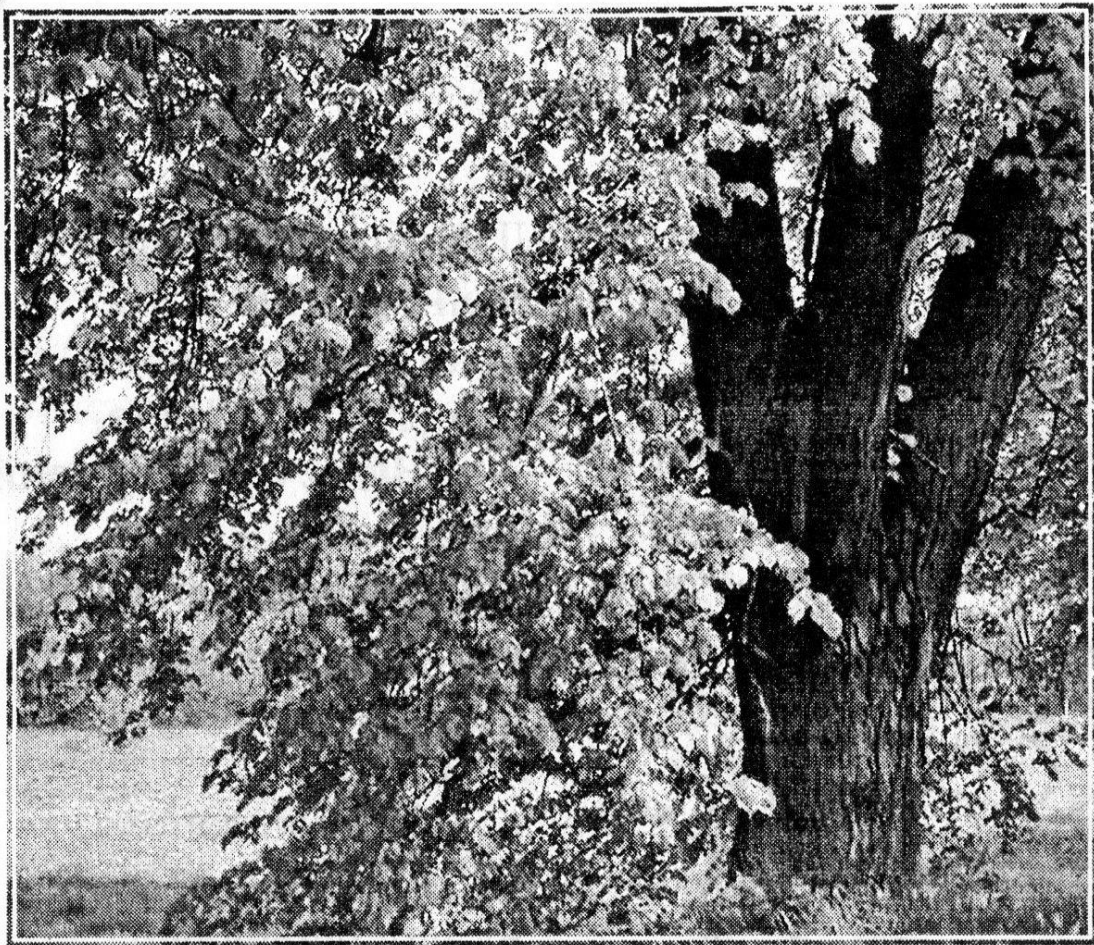
*Липа – благословенне дерево. Їй Господь надав особли-
вої сили – відвертати про-
кляття.*

*Липа – символ доброти та
щедрості. Існує звичай ро-
бити колыску для дівчинки з
липи, а для хлопчика – з дуба.*

*Коли зацвітала липа, пасіч-
ники вклонялися їй серед усіх
медоносів.*

*Має велику лікувальну та ці-
лющу силу.*

* * *

Наді мною, вітре,
Бузько пролітає,
Коли несе весну
До рідного краю,
Вітре буйногривий.

Та ще й прийде хлопець,
Той, що ниву оре,
І присяде відпочити,
Коли втома зморе,
Вітре буйногривий.

Дай підрости вгору
Мені в літню пору,
Коли соки, як напої,
Бродять під корою,
Вітре буйногривий.

Бродять під корою,
Я расту стрункою.
Сонце гріє, дощик сіє,
І я зеленію –
Висока тополя.

Як сил наберуся –
Тебе не боюся,
Хоч расту під вітром
Я одна на світі,
Висока тополя.

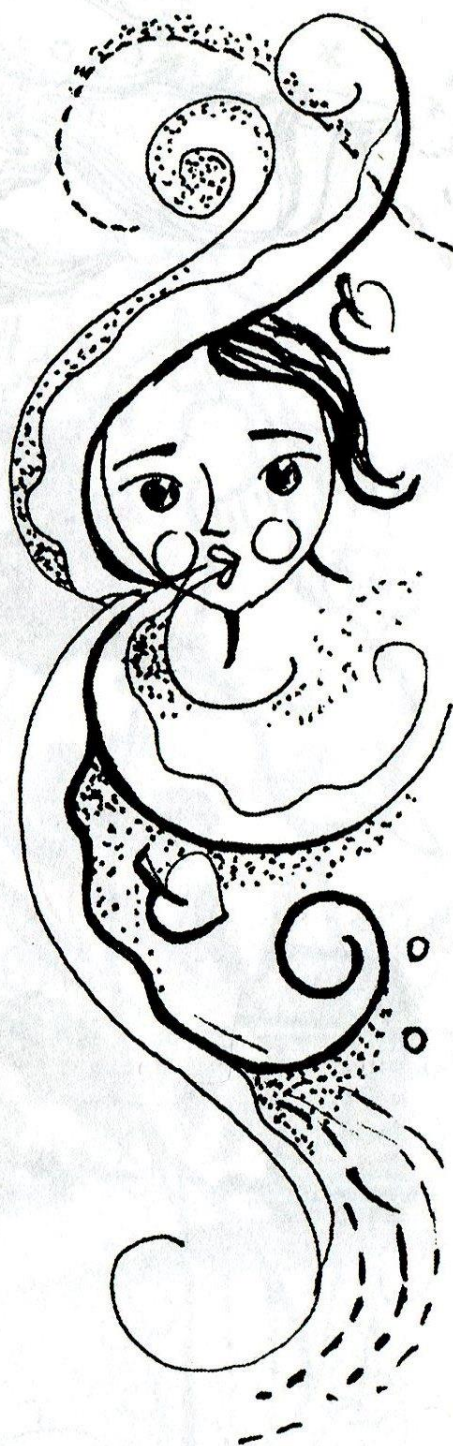
Ну а скоро, вітре,
Ти безсилим станеш.
А я зросту аж у небо,
Тоді не дістанеш
Високу тополю.

Вітер дивувався,
Тополею милувався:
Станом тонка,
Листом густа
Висока тополя.

Нащо мені верби,
Берези й осики,
До тебе палає
Кохання велике,
Висока тополе.

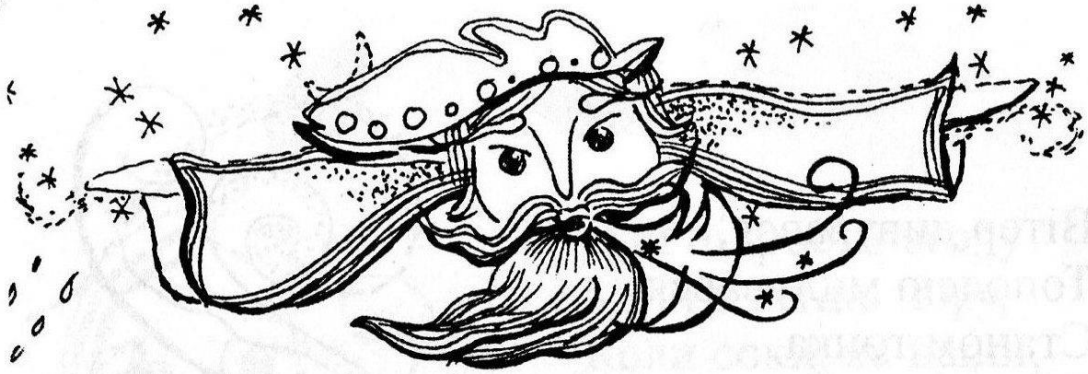
Не злетю, тополе,
Я із цього поля,
Ти для мене – знада,
Дівчина-принада,
Висока тополе.

Я молодий, сильний,
У танок весільний
Тебе забираю,
Листя завиваю –
Вітер буйногривий.

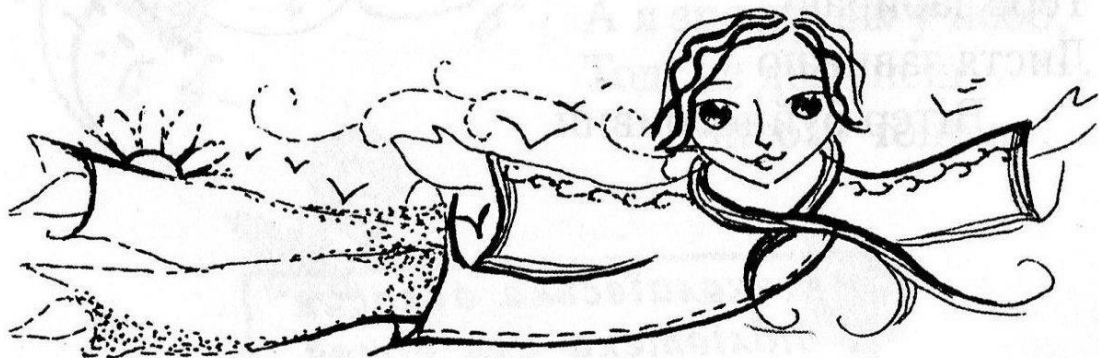

Миколаївська область
бібліотека для дітей
ім. В. О. Лягіна

389424

За прадавніми віруваннями, вітри – це чотири могутні сили, що дмуть з чотирьох сторін світу. Звідси – народний вислів: «йди собі на чотири вітри».

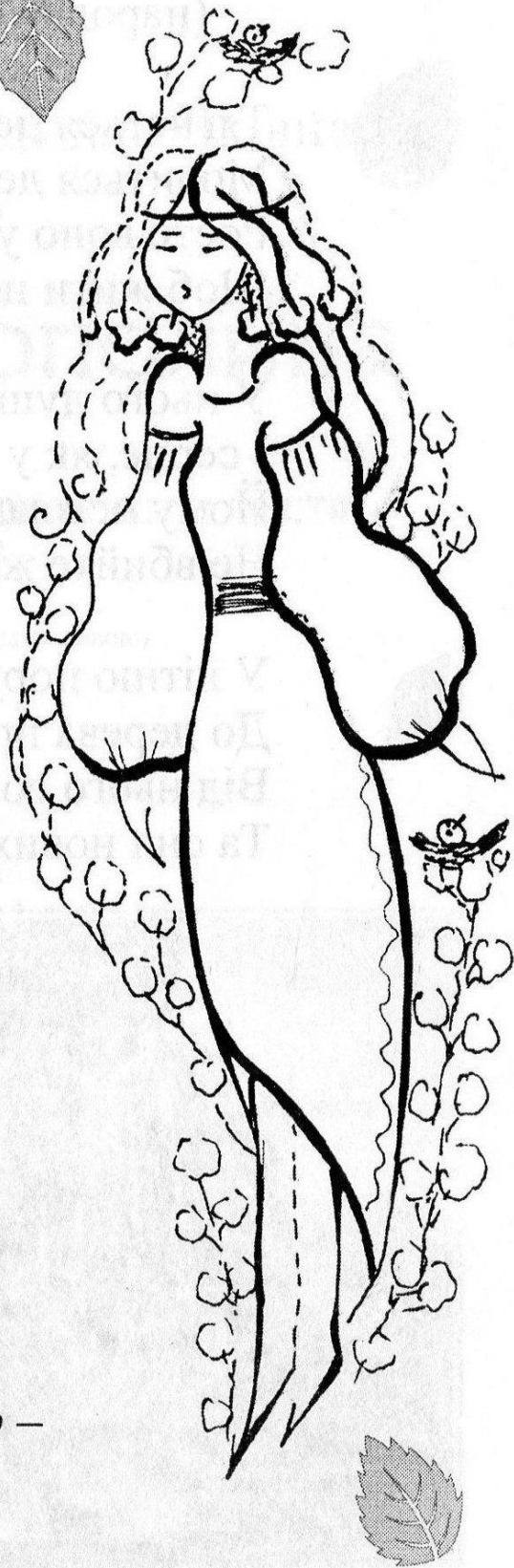
Будеш мені люба –
То не буде згуби,
Гойдатиму гілля
Ніжно на дозвіллі –
Вітер буйногривий.

Мене не збороти,
А як будеш проти –
При землі зламаю,
Я й злу силу маю –
Вітер буйногривий.

А мене ніколи
Силою не взяти.
Доведеться, вітре,
Звідси відлітати,
Вітре буйногривий.

*Прийде скоро осінь,
Зійде неба просинь.
Моя сукня золота –
До останнього листа,
Я піснею стану.*

*А пісню ніколи
В сільце не ввіймати,
Вона здійметься у небо –
І буде лунаати
Пісня тополини.*

Без верби і калини нема України (народна приказка)

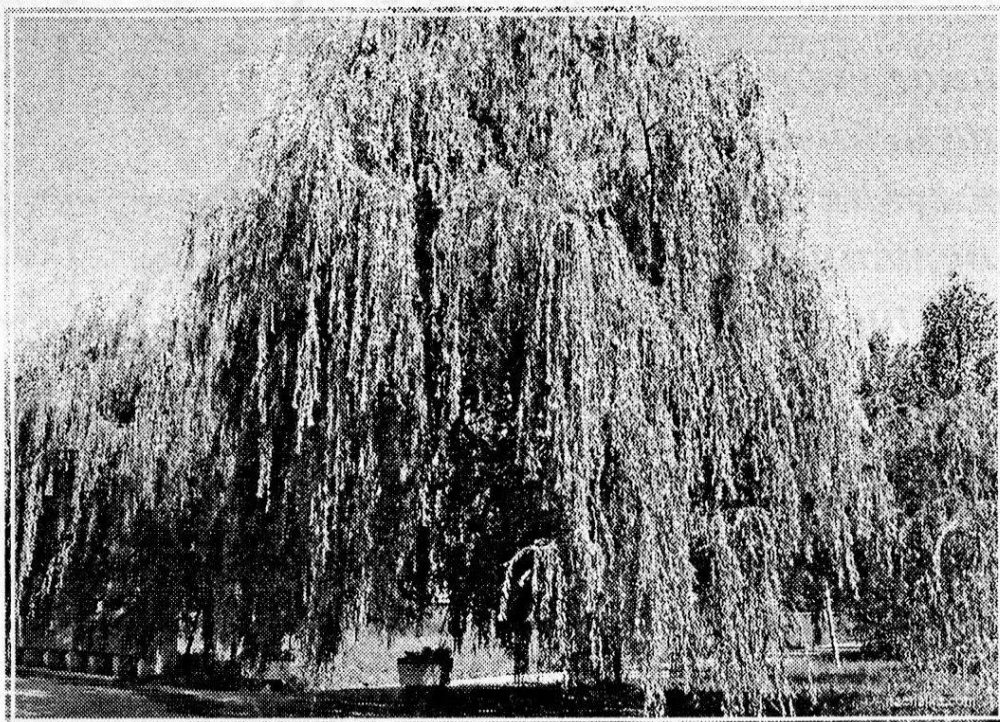

Тягнеться дерево в небо,
Молиться дерево віттям.
Росте воно у надії,
Щоб жити на цьому світі.

У нього душа ранима
І серце, як у людини.
Йому не зламайте душу,
Не вбийте життя єдине.

У літню пору буяння
До дерева притуліться,
Від нього собі здоров'я
Та сил нових наберіться.

Літературно-художнє видання

Чижова Людмила Яківна

Пісня тополина

Елегія вітру й зеленого листа

(українською мовою)

*

Редактор Пономарьова Н.І.
Верстка, дизайн Сівак В.В.
Малюнки Лисянська О.О.

*

Підп. до друку 27.01.2012. Формат 64x90/32. Папір офсет.
Гарн. Times. Друк офсет. Ум. друк. арк. 1,25.
Наклад 500 прим. Зам. № 3

Видавць і виготовлювач Видавництво Ірини Гудим
54030, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 20
Тел. (0512) 37-37-18, (0512) 37-27-00
irina.gudym@gmail.com gydim.nikportal.net
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи МК № 3 від 14.05.2002